

Over het droeve pad van de Cherokeees

Memphis, Nashville, Smoky Mountains. De Amerikaanse staat Tennessee heeft tal van trekpleisters. Maar ook de inheemse erfenis vraagt om aandacht.

Tekst en foto's: Matthijs Meeuwssen

Ze wil best haar Indiase naam geven, maar het groepje bezoekers zal die toch niet goed opschrijven. Niet dat het Cleata Twissend vandaag irriteert. Nog niemand heeft gevraagd naar haar tip, dus de dag kan voorlopig niet stuk. Ze zucht. „Als mensen eens een boek openstegen, zouden ze weten dat bijna alle Amerikaanse indianen gewoon in houten huizen woonden. Maar toch vraagt iedereen me naar die verdorde tip's. Het is frustrerend hoe weinig mensen weten over ons. Het is steeds weer hetzelfde Hollywoodgebebel. Altijd dat John Wayne-spreukje.“

Langzaam dooft de opwinding in de ogen van de museummanager. De gebastreken van haar voorouders staan nog onmiskenbaar in het gezicht gegroefd. Smalle, geknepen ogen, lang sluk grijs haar en nog een zweem van de oorspronkelijke donkere tint. Met vlugge passen beent ze door het droge gras voor het

Audubon Acres museum in Chattanooga (de vierde stad van de Amerikaanse staat Tennessee). Een collectie oude gebruiksvoorwerpen, een replica van een Cherokeebloed en een bescheiden gijft shop. Veel is het niet, maar ze kan bezoekers er informeren over het bloed dat door haar aderen vloeit. Ze beschouwt het als haar Grote Taak, maar daarom moet ze ook vertellen over het Grote Litten (Gunt), het pad waarop wij huifden.

„De Trail of Tears volgt de gedwongen verplaatsing van alle Cherokeees ten oosten van de Mississippi naar het westen van de Mississippi, in 1838.“ Historicus Daryl Black houdt college in een streekhuis zoals Tennessee er talloze kent, met jachttrofeën aan de wand, countrygejengel uit de speakers en rotsachtige porties barbecuevlees op de bordes. „De nieuwe Amerikanen wilden één ding van de indianen: land. Zeker de helft zag hen als een inferieur stel wilden en dus was het geoorloofd om constant grond te stelen.“

President Andrew Jackson kreeg drie prominente indianen zo ver om al het land op te geven voor een vredig vertrek naar het westen, vertelt Black. Het opperhoofd en bijna alle zeventiendertig Cherokeees weigerden te ver-

trekken, maar werden hardhandig aan de zogenaamde afspraak gehouden.

„De Cherokeees werden met bajonetten uit hun huizen gedreven en in kampen gegooid. Vervolgens werden ze op overvolle boten gezet of gedwongen te voet naar het westen te trekken. In een barre tocht van drie maanden stierven zeker vierduizend Cherokeees door uitputting, ondervoeding, ziektes of mishandeling. Het is een van de grootste misdaden uit onze geschiedenis. De tragiek is dat de meeste mensen hier in het zuiden niets geven om hun historie.“

Sunshine, rain or snow? God's choice. Heaven or hell? Yours! Wie met de auto over de heuvels van oost-Tennessee zoekt, weet zich altijd verzekerd van twee zaken. 1: De majestueuze loofbomen van het Cherokee National Forest zijn nooit ver weg. 2: Om de paar minuten is er een piepklein kerkje dat met schreeuwertje uithangboorden nieuwe parochianen probeert te winnen. Als het aan een groeiende groep country ligt, komt er spoedig een derde zekerheid bij in het landschap: herinneringen aan het Cherokeeverleden.

Al in 1987 werd het plan opgevat om via een toeristische Trail of Tears de inheemse geschiedenis door te geven, maar pas recentelijk schieten overal kleinschalige

Alleen de stammen in de woestijn deden de regendans.

initiatieven uit de grond. Particuliere museumjes, informatieve herdenkingsmuren, historische begraafplaatsen. Een enigszins knetterig doe-het-zelfkarakter valt niet te ontkennen, maar de attracties zijn ideaal voor kennissiekers die toeristische zijn. Ook voor de sportieve reiziger en Elvis-fan biedt het geschiedensleerje een interessante afwisseling tijdens een weekje kanoën in nationaal park Smoky Mountains of een bedevaart naar Memphis. Zeker aangezien de plekken langs de route ideaal zijn om over de fascinerende historie te leren via de waardevolste attractie van allemaal: de nieuwe generatie Cherokeees.

Nog geen driehonderd jaar terug kleurde de grond hier rood tijdens een slag tussen Cherokeees en Britten, maar vandaag zijn de felgroene heuvels rond het Sequoyah Birthplace Museum in Vnora bezaaid met partytenten van het Big Island Festival. Het is een van de talloze jaarlijkse festiviteiten die de indiaanse wortels van de regio moeten vieren, maar de feeststemming is even ver te zoeken. Drijfnatte bezoekers zitten tegen elkaar aangeschurkt op dorre balen hooi. De speechstamhoeder is bijkans niet te verstaan door de

Historie: De Memorial Wall vertelt het verhaal over de verwijdering van de Cherokeees.

De landtong in de rivier (onder) werd ooit geheel door hen bewoond.

IN HET KORT

De Cherokeees hebben al achttienduizend jaar geschiedenis achter de rug als ze in de 16de eeuw als een van de eerste volkeren van Noord-Amerika in contact komen met Europese kolonisten. In ruil voor rendierhuiden krijgen de indianen drank en wapens. Langzamerhand verwestersen ze. Ze leren Engels, dragen Europese kleding, krijgen Engelse namen en houden zwarte slaven. Paganen van missionarissen om ze te kerstenen zijn echter weinig succesvol; de meeste Cherokeees blijven standvastig geloven in hun natuurgoden. Ook aan andere elementen van hun cultuur houden ze vast: mannen spelen balspellen, jagen en voeren oorlog. Vrouwen zorgen voor het huishouden, én hebben inbreng in politieke besluiten.

Er zijn zo'n 260.000 Cherokeees in de VS, het is de grootste inheemse stam van het land. De meeste wonen nog steeds op de plek waar hun voorouders na de Trail of Tears belandden: Cherokee Nation (CN) in Oklahoma. CN wordt erkend door de overheid, maar nog altijd klinken soms stemmen die zeggen dat Cherokeees te veel rechten hebben.

hooibui die op het zeil klettert. Grappend: „Iemand vroeg ooit of we wilden stoppen met de regendans. Natuurlijk jongens, met een de schuld geven aan de indianen, hé. Nee, even serieus, alleen de woestijnstammen deden aan regendansen. Zoals jullie merken hebben we hier genoeg nattigheid.“

Onder de overkapping rookt een 26-jarige jongeman ontspannen een sigaretje. Vuurrode tatoeages op de armen, uitgeholde oorlobben en een glanzende kale kop waarop alleen aan de achterkant een bos haar bungelt. Hij noemt zichzelf Mi Gi Ko Ga, maar je mag ook gewoon Mike Crow zeggen. „Toen ik opgroeide, leerde mijn vader me helemaal niets over mijn Cherokeebloed,“ vertelt hij. „Toen kwam ik erachter dat dit in onze cultuur de taak is van de ooms. Maar die deden dat niet, dus toen ben ik zelf maar gaan leren.“

„Op school dichten kinderen dat ik thuis joelend rond een kampvuur danste,“ gaat hij verder. „Er is een enorm gebrek aan kennis. Mensen beseffen niet hoe indianen per plaats en tijd van elkaar verschilden. Ik was altijd bitter over de misverstanden, maar sinds kort geven ze me slechts energie. Ik leer de taal en heb de traditionele oorbellen, tatoeages en haardracht overgenomen. Ik vind het mijn taak, als jongere, dat onze cultuur niet uitsterft. En

ik ben niet de enige. Onder jonge Cherokeees is echt een renaissance aan de gang.“

Toch kijkt Crow gewoon naar basketbal, is hij op Facebook lid van de groep 'Nee, we wonen niet in tipi's' en loopt hij doorgaans rond in zijn moderne kleding. Behalve op een dag als vandaag, als hij optreedt met de Krijgers van AniKitawah. Op die dagen verruult de voltallige Cherokeeedansgroep de sportschoenen en spijkerbroek voor traditionele veren, schmink, gewaden en heupbuidels. „Wag het niet dit een haastige te noemen,“ waarschuwt een van de dansers quasi serieus. „Cherokee mannen droegen altijd dit soort buidels en als je het een haastige noemt, zal ik mijn wapens moeten gebruiken.“ Grinnend: „En met deze bijl doodden we zeven man in enkele seconden.“

Collega Sony Ledford trekt achterom een hippe smartphone uit zijn buidel van rendierhuid. „Ja, we hebben ons aangepast aan het moderne leven,“ stelt hij. „Maar we vinden het ook heel belangrijk om onze oude stijl te laten zien.“ Hij is apetrots op zijn afkomst. „We overleefden pokkenepidemieën, genocide en gedwongen verwijdering en zijn nog steeds hier. Als dat geen kracht is, dan weeg ik het niet mee.“

uit & thuis

DE VLUCHT
Delta vliegt direct naar Atlanta vanaf zo'n €650 retour. Vanaf Atlanta is het circa twee uur rijden naar Chattanooga, Tennessee, de ideale uitvalsbasis voor de Trail of Tears. delta.com; chattanooga.com

BESTE REISTUJD
Het voorjaar (april, mei) en najaar (september, oktober) zijn het meest geschikt om naar Tennessee te reizen. De temperaturen schommelen ver in de 20 graden en het is lang niet zo druk, dus benauwd als tijdens de zomermaanden.

HET VERBLIJF
Chattanooga heeft een bescheiden aanbod goede B&B's, hotels en lodges (chattanooga.com/ecommodations). AD Reiswereld slijp in het Sheraton Road House: vanaf €150. sheratonroadhouse.com

INFORMATIE
Kijk op southeasttennessee.com onder Native American Trail om een gids met 29 Tennessee's Trail of Tears-plekken (TOT) te downloaden. Hoogtepunten uit andere Trail-staten vind je bij The National Park Service (nps.gov/trte/) en de Trail of Tears Association (nationaltota.org).

LITERATUUR
Over Cherokeees zijn boekenkasten vol geschreven. Het beste boek is John Ehle's *Trail of Tears: the rise and fall of a Cherokee nation*. Het is zeer waarheidsgetrouw, maar geschreven als een historische roman, waardoor het beter te behappen is dan droge geschiedschrijverskost.

Traditie: Kody Grant is een van de leden van de Cherokeeedansgroep Krijgers van AniKitawah.